

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Haku

Erityisavustus liikunnan kehittämishankkeisiin 23.08.2023 - 15.12.2023 16:15

Hakijan nimi

Helsingin kaupunki

Osoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Sähköposti

helsinki.kirjaamo@hel.fi

Puhelinnumero

09 310 1691

 Annan suostumukseni hakemusta koskevien päätösten sähköiseen tiedoksiintoon.

Haettavan avustuksen määrä

214 200,00 €

Lisätiedot asiakkaasta

Toimintayksikkö / Aliorganisaatio

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Hakemuksen yhteyshenkilö ja yhteystiedot

Taina Torniainen
projektipäällikkö, Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Sähköposti

taina.torniainen@hel.fi

Puhelin

0931029960

Internetsivut

<https://www.hel.fi/fi/kasvatus-ja-koulutus>**Avustusta koskevat tiedot**

Avustuksen aihealue

Liikunnan edistäminen ja yhteiskuntavastuu

Käyttötarkoitus

Ammatillisen koulutuksen liikuntacoach-toiminnan kehittäminen

Lyhyt kuvaus käyttötarkoituksesta

Liikuntacoach-toiminnan kehittäminen Helsingin Stadin ammatti- ja aikuisopistossa 2024

Haettavan avustuksen määrä

214 200,00 €

Avustuksen suunniteltu käyttöaika

01.02.2024 - 31.12.2024

Hankesuunnitelma

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tarvekuvaus

Helsingissä on toiminut vuoden 2022 alusta lähtien liikuntacoach-pilotti. Neljä liikuntacoachia työskenteli ensin viidessä kaupungin lukiossa ja neljässä Stadin AO:n toimipaikassa. Vuoden 2023 alussa liikuntacoacheja palkattiin seitsemän lisää ja toiminta laajeni lähes kaikkiin kaupungin toisen asteen oppilaitoksiin. Liikkumisen edistämistyö on tärkeää toisella asteella, koska liikkumisen määrä vähenee siirryttäessä perusopetuksesta toiselle asteelle. Stadin AO:n pojista 33% ja tytöistä 54% harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla enintään tunnin viikossa. Tytöistä 41% kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta ja 44%:lla on ollut vähintään kaksi viikkoa kestänyttä masennusoireilua. Noin kolmasosa tytöistä kokee itsensä yksinäiseksi. (Kouluterveyskysely 2023) Vieraskielisten osuus on Stadin AO:ssa valtakunnallisesti vertailtuna suuri, 46%. Toiminnan vaikuttavuudesta on jo monipuolista näyttöä, ja siksi on tärkeää, että pitkäjänteistä kehittämistyötä pystytään jatkamaan.

Tavoitteet

Liikuntacoach-työn tavoitteet kumpuavat Liikkuva opiskelu -ohjelman ja yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteista. Tavoitteena on opiskelijoiden hyvinvoinnin, opiskelukyvyn ja osallisuuden tukeminen liikkumisen keinoin osana opiskeluhoitoa. Toiminnalla pyritään tavoittamaan erityisesti niitä opiskelijoita, joilla on kasaantuneita hyvinvoinnin haasteita sekä erilaisia liikkumisen esteitä. Tiivis yhteistyö oppilaitoshenkilöstön kanssa mahdollistaa heikommassa asemassa olevien opiskelijoiden tavoittamisen. Vuoden 2024 tavoitteet:

- Toimivien toimintojen jatkaminen ja kehittäminen oppilaitoksissa
- Toiminnan juurruttaminen yhä tiiviimmin osaksi opiskeluhoitoa
- Huoltajien osallisuuden vahvistaminen opiskelijoiden elintapaohjauksessa
- Opiskelijoiden liikkumiskampanjan valmistelu ja toteutus yhdessä kaupungin liikuntapalveluiden kanssa
- Opiskelijoiden ohjaaminen mielekkäiden vapaa-ajan palveluiden pariin verkostoyhteistyötä kehittämällä

Toteutustapa

Jo olemassa olevan toiminnan lisäksi vuonna 2024 toimintaa kehitetään seuraavasti:

- Liikkumisen puhekeskustelun ja palvelupolkuun juurruttaminen osaksi opiskeluhoitoa, jolla tavoitetaan yhä paremmin heikommassa asemassa olevia opiskelijoita.
- Huoltajille järjestetään vanhempainiltoja ja infotilaisuuksia, joiden avulla tuetaan huoltajien roolia opiskelijoiden elintapaohjauksessa.
- Liikuntacoachit antavat asiantuntemustaan kohderyhmälle suunnitellun liikkumiskampanjan toteuttamiseen. He toimivat linkkinä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja opiskelijoiden välillä ja osallistavat opiskelijoita liikkumiskampanjan suunnitteluun ja toteutukseen. Kampanjan suunnittelu käynnistyy marraskuussa 2023 ja se toimeenpannaan syksyllä 2024.
- Liikuntacoach on tuttu ja turvallinen aikuinen, joka tavoittaa opiskelijat siinä ympäristössä, missä he päivittäin ovat. Tutun ja turvallisen aikuisen merkitys ja kädestä pitäen ohjaus korostuvat erityisesti vieraskielisten (Stadin AO:ssa 46 %) ja opiskeluhoitoon piirissä olevien opiskelijoiden ohjaamisessa liikkumismahdollisuuksien äärelle. Liikuntacoachit järjestävät vähän liikkuville kohdennettuja ryhmiä, joiden avulla pyritään tietoisesti poistamaan liikkumisen esteitä (esim. naisten alkeisuiimakoulu ja pt-startti). Kohdennettujen ryhmien kautta opiskelijoilla on mahdollisuus saada myönteisiä kokemuksia liikunnasta sekä tietoa kaupungin liikuntamahdollisuuksista, ja tätä kautta ohjautua vapaa-ajan liikuntatoiminnan pariin.

Toiminnan suunnittelussa käytetään työkaluna Kauravaaran ja Rönkön (2020) liikkumisen intersektionaalisuuskiekkoa.

Ensisijainen viestintäkanava on Wilma. Viestintää toteutetaan lisäksi info tv:ssä, ilmoitustauluilla ja arjen kohtaamisissa (esim. hyvinvointikahvilat). Henkilöstölle viestitään myös opettajakokouksissa ja huoltajille vanhempainilloissa. Viestintäsuunnitelmassa huomioidaan vieraskieliset sekä sosioemotionaalinen turvallisuus ja liikkuminen matala kynnyksellä.

Haetaanko avustusta usean yhteisön hankkeeseen?

Ei

Haen ilman yhteistyötahoja

Haen yhteistyötahojen kanssa

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Muut keskeiset yhteistyökumppanit

Hanketta toteutetaan yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kesken. Ohjausryhmään kuuluu molempien toimialojen johtoa. Liikuntacoachit ovat hallinnollisesti osa toisen asteen opiskeluhoitoa. Toiminnan kehittämisessä on ollut mukana myös sosiaali-, terveys- ja pelastustoimi, sekä kaupunkiympäristön toimiala. Yhteistyö kaupungin liikuntapalvelujen kanssa on monipuolista ja jatkuvaa: Matalan kynnyksen liikuntapalvelukokonaisuutta on kehitetty saavutettavammaksi toisen asteen opiskelijoille ja liikuntacoachit ohjaavat aktiivisesti opiskelijoita näiden palvelujen pariin. Nuorten ympäristötoiminnan yksikkö on tarjonnut liikuntacoach-toimintaan välineitä luontoliikunnan toteuttamiseen. Liikuntacoachit ja nuorisotyöntekijät tekevät yhteistyötä oppilaitosten hyvinvointityössä. Lisäksi:

- Seurojen (12 kpl) ja lajiliittojen (5 kpl) kanssa opiskelijoille on tarjottu sekä lajikokeiluita että säännöllisempiä ryhmiä.
- Järjestöt (10 kpl) ovat tarjonneet liikuntacoach-toimintaan asiantuntija-apua ja toimijat ovat käyneet esittäytymässä hyvinvointikahveilla.
- Muiden hankkeiden (4 kpl) kanssa on pyritty löytämään yhteisiä rajapintoja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja liikkumisen, sekä liikkumisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- Yksityiset toimijat (31 kpl) ovat mahdollistaneet monenlaisia lajikokeiluja, sekä tutustumisen kaupungin monipuolisiin harrastusmahdollisuuksiin.

Toimintamallia kehitettiin vuonna 2022 valtakunnallisen Mieli liikkeelle -hankekokonaisuuden alla ja hyviä käytänteitä on rakennettu yhteistyössä Jyväskylän ammattikorkeakoulun/Likesin, Opetushallituksen Liikkuva opiskelu -ohjelman sekä muiden Mieli liikkeelle -hankkeessa olevien tahojen kanssa. Liikuntacoach-toiminta on kerännyt valtakunnallista kiinnostusta ja tietoa on jaettu myös muiden kaupunkien hyvinvointityön kehittämisen tueksi.

Hankkeen arvioitu maantieteellinen laajuus

Helsingissä pilotoitava toiminta on kaupungin koon ja monikulttuurisen väestörakenteen vuoksi merkittävää myös valtakunnallisesti. Tulevaisuudessa arvioidaan toimintamallin laajentamista valtakunnalliseksi.

Hankkeessa kehitettäviä hyviä käytänteitä, tuloksia ja vaikuttavuutta viestitään aktiivisesti. Vuosina 2022–2023 liikuntacoach-toiminta on/on ollut esillä mm.

- Helsingin sanomissa (5/2022 ja 7/2022)
- Liikunnan ja terveystiedon opettajien Liito-lehdessä (11/2022)
- Jyväskylän ammattikorkeakoulun/Likesin Mieli liikkeelle -hankekokonaisuuden koulutustilaisuuksissa (8/2022 ja 3/2023)
- Liikkuva ja oppiva yhteisö -seminaarissa (4/2023)
- Liikkuva opiskelu -verkoston tapaamisissa
- Opetushallituksen järjestämässä Tuunaamossa (2/2023)
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Hyvinvointiareenassa (9/2023)
- Helsingin hyte-aamukahveilla (9/2023)
- Hollannissa järjestettävässä WHO:n Healthy Cities konferenssissa (11/2023)
- Useissa kaupungin omissa viestintäkanavissa

Kohderyhmä

Ensisijainen kohderyhmä ovat opiskelijat. Henkilöstön kanssa kehitetään liikkumista ja hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria. Stadin AO:ssa on opiskelijoita 10 490, joista vieraskielisiä 46%. Toiminnan pariin pyritään saamaan erityisesti sellaisia opiskelijoita, jotka liikkuvat vähän, joilla on erilaisia liikkumisen esteitä ja/tai erilaisia kasautuneita hyvinvoinnin haasteita. Stadin AO:ssa työskentelee 936 opettajaa, 233 muuta henkilöstöä sekä 39 esihenkilöä.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Hankkeeseen osallistuvien henkilöiden määrä (arvio)

Hankkeessa työskentelee täysipäiväisesti neljä liikuntacoachia. Hankkeessa tukeva toimivat projektipäällikkö ja tiimivastaava. Hankkeen ohjausryhmän omistajana toimii opiskelijoiden hyvinvointipäällikkö. Ohjausryhmään kuuluvat lisäksi Stadin AO:n apulaisrehtori, johtava kuraattori, Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan Liikkumisen edistäminen -yksikön päällikkö, Liikuntaan aktivointi -palvelujen päällikkö, sekä kolme erityissuunnittelijaa.

Kuraattorit, psykologit ja terveydenhoitajat ovat avainasemassa liikuntacoach-toimintamallin kehittämisessä ja juurruttamisessa osaksi oppilaitosten hyvinvointityötä. Kuraattoreja, psykologeja ja terveydenhoitajia työskentelee toisen asteen opiskeluhuollossa yhteensä noin 125, joista osa vain lukioissa, osa vain Stadin AO:n toimipaikoissa ja osa molemmissa.

Hankkeeseen osallistuvien vapaaehtoisten määrä (arvio)

ei ole

Miten hankkeen kohderyhmä osallistuu toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin?

Opiskelijoiden toiveita ja tarpeita kysytään kyselyillä, sekä arkisissa kohtaamisissa oppilaitoksissa. Toimintaan osallistuneet opiskelijat vastaavat säännöllisesti palautekyselyyn, jonka yhteydessä heidän on mahdollista myös esittää toiveita. Opiskelijoita osallistetaan toiminnan toteutukseen liikuntatutor-toiminnan kautta. Opiskelijoilla on mahdollisuus olla mukana järjestämässä erilaisia liikuntacoachien järjestämiä tapahtumia ja tempauksia. Yksilöohjaus- ja pienryhmäprosessit rakennetaan opiskelijoiden toiveita ja tarpeita kuunnellen ja prosessit pyritään rakentamaan opiskelijoiden omaa osallisuutta tukien. Opiskelijoita osallistetaan kaupunkitasoisen liikkumiskampanjan suunnitteluun ja toteutukseen vuonna 2024.

Liikuntacoachit osallistuvat säännöllisesti oppilaitosten hyvinvointiryhmien kokouksiin, joissa he pystyvät osallistumaan hyvinvointityön kehittämiseen oppilaitoksissa. Arkisten kohtaamisten lisäksi oppilaitoshenkilöstölle teetetään 1–2 kertaa vuodessa kysely.

Aikataulu

Helmi-toukokuu

- Käynnissä olevien toimivien ryhmätoimintojen jatkaminen
- Kohdennettua pienryhmätoimintaa, yksilöohjausta
- Huoltajille suunnattu viestintäsuunnitelma
- Liikkumiskampanjan valmistelu
- Liitu-tutkimuksen toimeenpano

Kesä-heinäkuu

- Kesätoiminnan järjestäminen

Elo-joulukuu

- Kevään toimintojen jatkaminen
- Tulosten esittely kaupungin johdolle ja päättävälle elimille
- Tulosten julkistaminen eri viestintävälineissä

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Odotetut tulokset

Osallistujia on ollut tuhansia. Palaute on ollut lähes yksinomaan hyvää. Kevään 2023 palautekyselyssä (N=295) toimintaan osallistuneilta kysyttiin järjestetyn toiminnan lähestyttävyyttä, turvallisuutta, innostavuutta ja mielekkyyttä. Keskiarvot olivat korkeat, 4,60–4,86/5. Noin puolet vastanneista ei harrastanut säännöllisesti liikuntaa urheiluseurassa tai muussa liikunta-alan toimijan palvelussa. Tyttöjen osuus vastanneista oli 51% ja en halua vastata/muu vastanneiden osuus 7%. Yksilöohjauksista saatu palautekin oli erinomaista. Samankaltaisia tuloksia odotetaan vuonna 2024. Odotettavaa on, että vähiten liikkuvien osuus vähenee ja säännöllisesti liikkuvien osuus kasvaa. Pitkän aikavälin vaikuttavuudesta saatiin viitteitä Kouluterveyskyselystä, jossa ilmeni, että vuoden 2021 tuloksiin verrattuna vähiten liikkuvien osuus väheni ja säännöllisesti liikkuvien osuus kasvoi Stadin AO:n liikuntacoach-toimipaikoissa vuonna 2022. Muissa toimipaikoissa trendi oli päinvastainen.

Tulosten hyödyntäminen

Tavoitteena on pystyä osoittamaan se vaikutus, mikä pitkäjänteisellä liikkumisen edistämistyöllä on opiskelijoiden fyysiseen aktiivisuuteen, hyvinvointiin, opiskelukykyyn ja osallisuuden kokemuksiin. Helsingin toisen asteen opiskeluhollossa liikunta-alan ammattilaisen rooli opiskelijoiden hyvinvointityössä nähdään jo tärkeänä ja vaikuttavana. Kun pidemmän aikavälin vaikuttavuutta pystytään osoittamaan ja saadaan yhä enemmän tuloksia heikommassa asemassa olevien opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemisesta liikkumisen keinoin, on toiminnan vakinaistamista mahdollista perustella kaupungin päättäjille. Tuloksista viestitään aktiivisesti päättäjille ja tavoitteena on, että vuoden 2024 lopulla dataa on jo niin paljon, että voimme jatkaa toiminnan kehittämistä omarahoituksella.

Mitä tiedonkeruumenetelmiä / mittareita tullaan käyttämään hankkeen tulosten osoittamiseksi?

- Osallistujamäärät avoimeen ryhmätoimintaan/kohdennettuun pienryhmätoimintaan/yksilöohjaukseen
 - Palautekysely toimintaan osallistuneilta. Kyselyssä selvitetään opiskelijan sukupuoli, äidinkieli, sekä lineaarisella asteikolla järjestetyn toiminnan lähestyttävyyttä, turvallisuutta, innostavuutta ja mielekkyyttä. Lisäksi selvitetään, harrastaako osallistuja liikuntaa vapaa-ajalla muualla. Mahdollisuus myös vapaaseen palautteeseen.
 - Henkilöstökysely, jossa selvitetään henkilöstön kokemuksia liikuntacoach-toiminnasta sekä tarpeita ja toiveita oppilaitoksessa tapahtuvan hyvinvointityön edistämiseksi.
 - Liikuntacoachien ryhmähaastattelu
 - Matalan kynnyksen liikuntapalvelujen NYT-liikunnan korttien ostomäärien muutos 2023 > 2024.
- Pitkän aikavälin vaikuttavuus:
- LIITU-tutkimus 2024, seuranta vuonna 2027–2028
 - Kouluterveyskysely 2023, seuranta vuonna 2025 (erityisesti tarkastelussa vähän liikkuvien osuus, paljon liikkuvien osuus, mielen hyvinvointi, yksinäisyys)

Miten hanke vastaa hakuilmoituksessa esitettyihin hakukohtaisiin myöntöperusteisiin?

Toisen asteen opiskelijoiden liikkumattomuus ja erilaiset hyvinvoinnin haasteet ovat ajankohtainen valtakunnallinen huolenaihe, johon täytyy etsiä luovia ratkaisukeinoja. Helsingin kaupungin koko ja moniarvoisuus tekevät kehittämistyöstä merkittävän myös valtakunnallisesti. Tämän toiminnan vaikuttavuudesta on jo näyttöä ja kehittämissuunnitelma vuodelle 2024 on konkreettinen. Helsingin mallissa erityislaatuista on liikuntacoachien sijoittuminen osaksi toisen asteen opiskeluholllon kokonaisuutta, mikä edesauttaa monialaista työtä ja rakenteisiin vaikuttamista. Ohjausryhmä on sitoutunut liikuntacoach-toiminnan kehittämistyöhön. Liikuntacoach-toiminnan verkostot ovat laajat ja sekä sisäinen että ulkoinen viestintä mietitty tarkkaan kohderyhmän erityispiirteet ja sosioemotionaaliset näkökulmat huomioiden. Vaikuttava toiminta on ollut jo useamman kerran esillä Helsingin kaupunginvaltuustossa vuonna 2023 ja vuoropuhelua päättäjien kanssa toiminnan vakinaistamisesta jatketaan vuonna 2024. Jo tässä vaiheessa liikuntacoach-toiminta on ollut esillä valtakunnallisesti ja toimintamalli on herättänyt myös kansainvälistä kiinnostusta. Vuonna 2024 liikuntacoach-toiminnalla ei korvata kaupungin peruspalveluja, eikä Stadin AO:n neljän liikuntacoachin toimintaan saada päällekkäistä rahoitusta muualla.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Miten hanke vastaa hakuilmoituksessa esitettyihin, ministeriöstä myönnettävien avustusten yleisiin perusteisiin?

Monikulttuurisuus, yhteisöllisyys, osallisuus: Toiminta vahvistaa opiskelijoiden oppilaitokseen kiinnittymistä ja ohjaa heitä mielekkään ryhmätoiminnan pariin. Toiminta mahdollistaa tutustumisen uusiin ihmisiin ja kokemuksen kuulumisesta oppilaitosyhteisöön. Lähes puolet Stadin AO:n opiskelijoista on vieraskielisiä.

Tasa-arvo, yhdenvertaisuus: Toiminnalla poistetaan aktiivisesti liikkumisen esteitä (intersektionaalisuus). Esimerkiksi toiminnan maksuttomuus, mahdollisuus huomioida eri kulttuuritaustoista tulevat opiskelijat ja toiminnan kiinnittyminen oppilaitoksen omaan toimintaan, lisäävät yhdenvertaisuutta. Tavoitteena on turvallisuuden ja pätevyyden tunteen vahvistaminen. Positiivista diskriminaatiota toteutetaan harkinnanvaraisesti.

Kestävä kehitys: Liikkuva elämäntapa vähentää liikenteen päästöjä. Luontoliikunta vahvistaa opiskelijoiden luontosuhdetta. Vaikuttavalla liikkumisen edistämistyöllä on sekä suoria että välillisiä taloudellisia vaikutuksia.

Luvattoman ulkomaisen työvoiman käyttö

Ei käytetä.

Muuta

Stadin AO:ssa työskentelevien neljän liikuntacoachin työsuhteet ovat katkolla 31.1.2024. Tässä vaiheessa on tärkeää saada taattua kehittämistyön jatkuvuus ja henkilöstön pysyvyys. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa liikuntacoach-toiminnan vaikuttavuudesta on niin vahvaa näyttöä, että se juurrutetaan osaksi kaupungin perustoimintoja.

Talousarvio

Kustannusarvio

Henkilöstökulut	208 000,00 €
Toimitilakulut, jotka aiheutuvat hankkeesta	0,00 €
Ulkopuoliset palvelut	30 000,00 €
Yleiskustannukset	
Muut kulut	
Yhteensä	238 000,00 €

Listaa tehtävät, joissa henkilön vuositulot sivukuluineen tai palkkio ylittää 80.000 euroa

Rahoitussuunnitelma

OKM:ltä haettava avustus	214 200,00 €	
Oma rahoitus	23 800,00 €	
EU-rahoitus		
Muu julkinen rahoitus		
Yksityinen rahoitus		
Lainat		
Muu rahoitus		
Yhteensä	238 000,00 €	90.00%

Liitteet

Hyväksynät

08.11.2023

Taina Torniainen

Hakemus on hyväksytty yhteisön allekirjoitussääntöjen mukaisesti

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Liitteet

Otsikko	Tiedosto	Päiväys
---------	----------	---------